

Protocolo de Capital Natural (ST-18)

EL PROYECTO ORIGINS™ DE KELLOGG'S

M^a del Mar. Catalá Forner
(mar.catala@irta.cat)

Parque Natural Delta del Ebro Reserva de la Biosfera

Un ecosistema de gran valor medioambiental

El proyecto

Es una oportunidad real para los arroceros de:

Mejorar su rentabilidad

Aumentar la eficiencia de los recursos

Reducir el impacto ambiental

Pero, como lo hacemos?

IRTA

RESEARCH & TECHNOLOGY
FOOD & AGRICULTURE

QUIEN FORMA PARTE DEL PROGRAMA?

IRTA
Asesoramiento técnico
Formación

KELLOGG'S
Sponsor

Productores de arroz:
Agricultores e industria

FASE INICIAL

Identificar las problemáticas del sector arrocero

Análisis DAFO

Agricultores y técnicos del sector

- No hay un Serv. Ext. Agra.
- Parcelas disgregadas
- Suelo heterogéneo
- Variedades susceptibles a enfermedades
- Rendimientos irregulares y bajos
- Elevados costes de producción

DEBILIDADES

- Arroceros profesionalizados
- Maquinaria con última tecnología
- Adecuada infraestructura de riego
- IRTA/EEE (empresa pública) ubicada en la zona arrocera

FORTALEZAS

- Asesoramiento por empresas de agroquímicos
- Baja formación técnica
- Especies invasoras
- Restricción en pesticidas
- Salinidad
- Aumento de los costes de producción

AMENAZAS

- El arroz: un cultivo estratégico en zona de alto valor medioambiental
- Cultivo subvencionado
- Sector arrocero asociado
- Potencial productivo elevado
- Mejora vegetal
- Programa Origenes

OPORTUNIDADES

Asesoramiento independiente
Formación

A quien?

Técnicos y agricultores del programa

El programa de formación Origins:

- Simple: en lenguaje y contenido
- Aplicado: adaptado a sus necesidades

Se ha acercado el conocimiento al sector

Han colaborado:

- Centros de investigación
- Universidades
- Departamento de Agricultura

*UNIR ESFUERZOS EN BENEFICIO DEL
ARROCERO*

Programa de formación

Sesiones teóricas

- Temas aplicados
- Fichas técnicas
- Videos
- Mesas redondas

Sesiones prácticas (lab y campo)

- Temas de interés
- Fichas técnicas
- Videos

Visitas a vitrinas

- Compartir experiencias

Viajes a otras zonas arroceras

- Andalucía
- Aragón y Navarra
- Valencia

Sesi3n te3rica

Sesiones prácticas

Durante las sesiones formativas se desarrollaron:

MEJORES PRÁCTICAS (MP)

FERTILIZACION

ESTABLECIMIENTO CULTIVO

MALAS HIERBAS

ENFERMEDADES

1. Conec quines són les males herbes que pertanyen a les famílies que s'indiquen a les etiquetes dels herbicides.
2. Intento que el camp estigui perfectament **anivellat** per fer un bon ús dels herbicides.
3. Faig un **manegi de l'aigua** correcte per tal de millorar l'eficàcia dels herbicides.
4. Realitzo les aplicacions herbicides **al moment i dosi** que indica l'etiqueta del producte.
5. Quan realitzo els tractaments intento aplicar els herbicides en **absència de vent** (màxim 3 m/s).
6. M'asseguro que les màquines d'aplicació d'herbicides estiguin ben **calibrades** abans de fer els tractaments.
7. Em fixo amb el **grup d'acció** dels herbicides per alternar-los i evitar l'aparició de resistències.
8. Quan realitzo treballs amb maquinària intento començar pels **camps nets i acabar als camps bruts** per tal d'evitar la dispersió de les males herbes.
9. Quan les plantes d'arròs es troben amb un estat nutritiu adequat, evito l'**addició d'aminoàcids i adobs foliars** amb l'herbicida.

1. Conec quines són les males herbes que pertanyen a les famílies que s'indiquen a les etiquetes dels herbicides.
2. Intento que el camp estigui perfectament **anivellat** per fer un bon ús dels herbicides.
3. Faig un **manegi de l'aigua** correcte per tal de millorar l'eficàcia dels herbicides.
4. Realitzo les aplicacions herbicides **al moment i dosi** que indica l'etiqueta del producte.
5. Quan realitzo els tractaments intento aplicar els herbicides en **absència de vent** (màxim 3 m/s).
6. M'asseguro que les màquines d'aplicació d'herbicides estiguin ben **calibrades** abans de fer els tractaments.
7. Em fixo amb el **grup d'acció** dels herbicides per alternar-los i evitar l'aparició de resistències.
8. Quan realitzo treballs amb maquinària intento començar pels **camps nets i acabar als camps bruts** per tal d'evitar la dispersió de les males herbes.
9. Puc evitar l'**addició d'aminoàcids i adobs foliars** amb l'herbicida fent un adobat equilibrat.

1. Sembro llavor certificada
2. No sobrepasso la dosi de 40 kg/J
3. Inundo amb un nivell baix d'aigua durant l'establiment
4. En la mesura de lo possible avanço la sembra
5. No li faig eixugades fortes durant l'establiment de la planta
6. Se reconèixer els quironòmids que em danyen a l'arròs (classe pràctica)
7. Abans de fer un tractaments contra quironòmids comprovo que en tinc al camp

1. Diferencio en camp les simptomatologies de les diverses malalties per poder aplicar una bona estratègia de control.
2. Evito els abonats nitrogenats excessius per no tenir problemes de pyriculariosi.
3. Utilitzo llavor lliure de malalties per evitar la reinfestació del camp.
4. En la mesura de lo possible, sembro aviat per minimitzar els la incidència de malalties.
5. No sotmeto la planta a condicions d'estrès (adob desequilibrat, salinitat...) per evitar l'incidència d'helminthosporiosi.
6. Conec les millors estratègies de control de les malalties.
7. En la mesura de lo possible, aplico els fungicides amb tractor per millorar l'eficàcia del tractament.
8. Segueixo els avisos de risc de malalties fúngiques del SSVV per realitzar els tractaments fungicides.
9. Conec els diferents fungicides i els aplico a la dosi recomanada, respectant el termini de seguretat i els combino correctament per evitar l'aparició de resistències.
10. Utilitzo varietats resistentes a malalties.

CAMPO VITRINA El agricultor voluntariamente aplica las MP (asesorado por el IRTA)

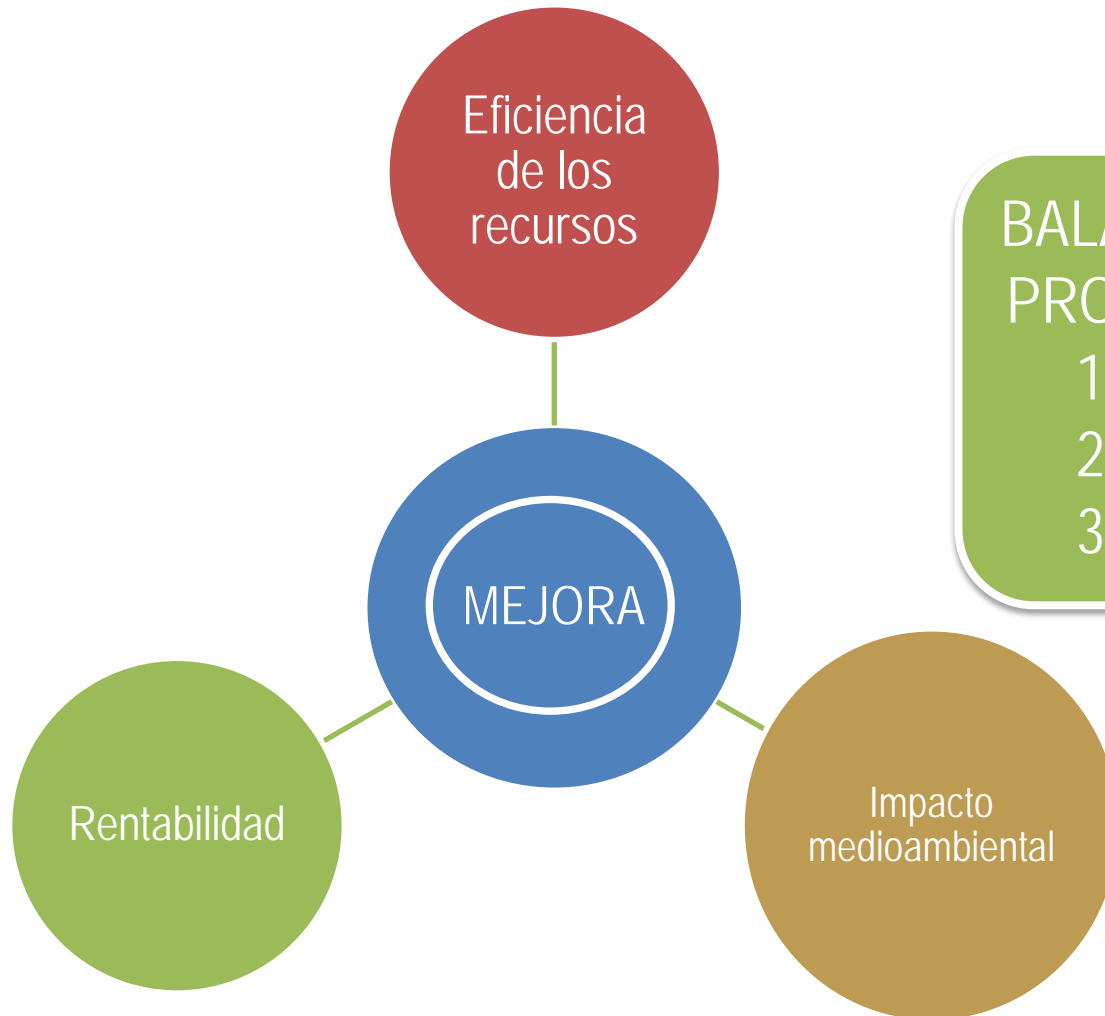
MEJORES PRÁCTICAS

- El MEJOR manejo del suelo
- El MEJOR manejo del agua
- El MEJOR manejo de la fertilización
- El MEJOR manejo de malas hierbas, plagas, enfermedades

- MANTENER RENTABILIDAD
- MINIMIZAR IMPACTO AMBIENTAL

El balance final de la Mejores Prácticas?

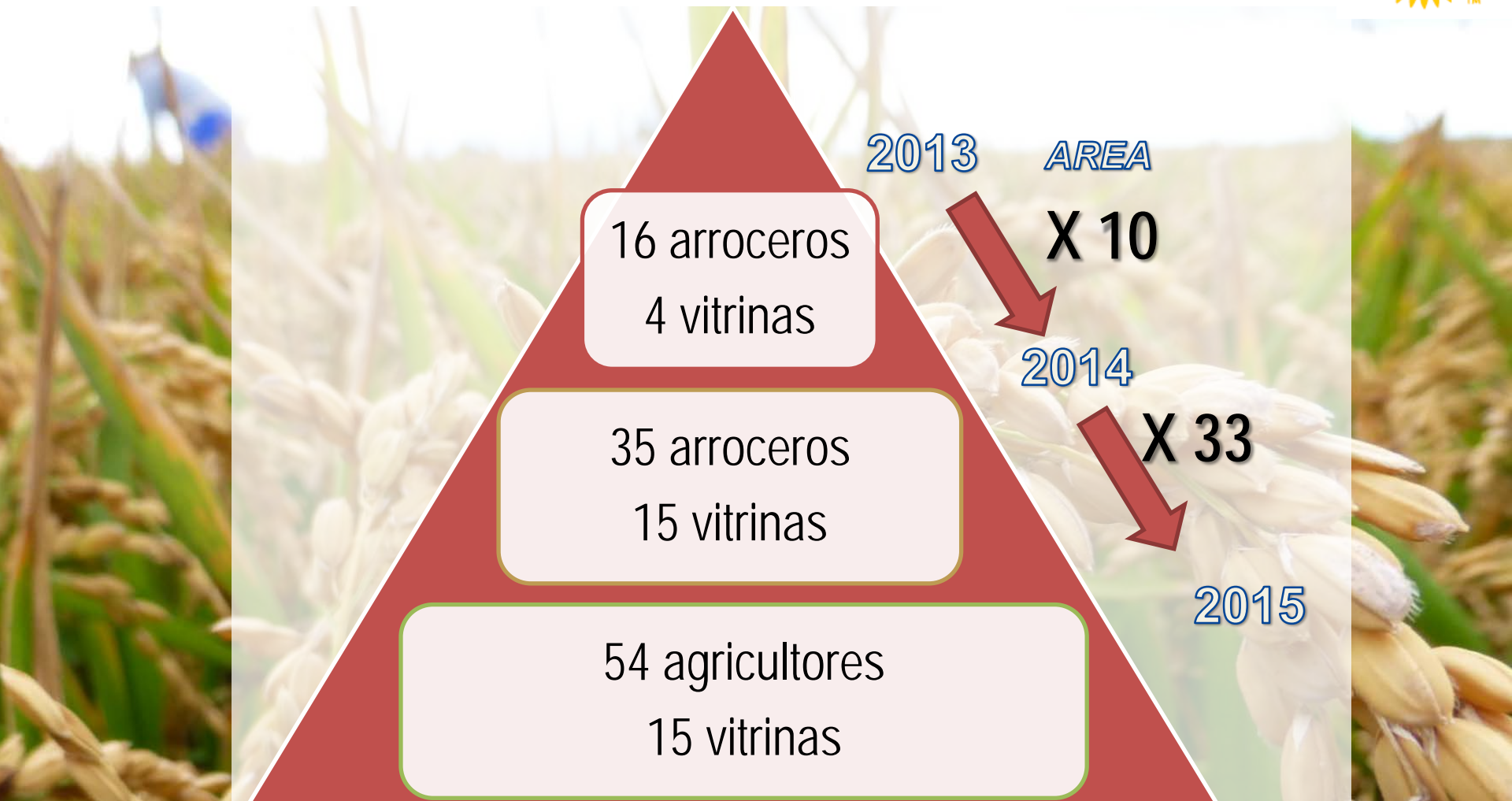

BALANCE FINAL DEL PROGRAMA:

1. Arroceros Origins gana
2. Medioambiente gana
3. Consumidores ganan

PRUEBA DE QUE EL PROGRAMA FUNCIONA: Más agricultores y más superficie se cultiva según las Mejores Prácticas

Agricultores Origenes voluntarios:

- Reciben un programa de formación
- Cultivan campos vitrina según unas mejores practicas definidas en el programa de formación
- Comparten sus experiencias con el grupo
- Ayudan a difundir el mensaje
- Estimulan a otros agricultores

El éxito del programa se debe a:

- Contenido adaptado a los intereses de los agricultores
- Gran implicación de expertos en la formación
- Gran implicación y colaboración entre los agricultores
- Aplicabilidad del conocimiento generado

Ha sido un fenómeno contagioso!!!

COLABORACIÓN ARROCEROS ORIGENES DE KELLOGG'S CON OTROS PROYECTOS MEDIOAMBIENTALES:

El cultivo del arroz y el cambio climático

EBRO ADMICLIM
LIFE 13 ENV/ES/001182

IRTA

RESEARCH & TECHNOLOGY
FOOD & AGRICULTURE

HERENCIA NATURAL:

LIRIOS

CAJAS NIDO
MURCIELAGOS

CAJAS NIDO
LECHUZAS

ARBOLES AUTOCTONOS

IRTA

RESEARCH & TECHNOLOGY
FOOD & AGRICULTURE

Gracias por vuestra atención